

KOIRA SAA HILJAISEN PUHUMAAN

KOIRA VOI SAADA LIIKUNTAÄ VÄLTTÄVÄÄ KÄVELEMÄÄÄ, SYNKÄÄ
HYMYILEMÄÄÄ TAI HILJAISEN PUHUMAAN, TIETÄÄ MAARIT HAAPASAARI.

TEKSTI JA KUVAT: Suvi Elo

opeanvärinen, mainosteippausten kirja-voima pikkubussi on tuttu ja odotettu näky monen varsinaissuomalaisen vanhainkodin, lastenkodin ja palvelutalon pihalla.

Halimobiiliksi nime-

tyn kärryn kyydissä kulkee suuri berninpaimenkoira **Rento** ja rattia pyörittää sen emäntä **Maarit Haapasaari**. Parivaljakko tarjoaa eläinavusteista toimintaa ja koiraterapiaa monenlaisille asiakkaille.

Maarit Haapasaari tutustui eläinavusteiseen työskentelyyn ensimmäisen kerran kymmenisen vuotta sitten. Harrastus vei pian mukanaan ja Maarit halusi kehittää työskentelytapoja eteenpäin. Keväällä 2011 syntyi Suomen Karva-Kaveri-yhdistys, joka kokoaa yhteen vapaaehtoisia, eläinavusteisesta toiminnasta innostuneita eläintenomistajia.

Pikku hiljaa Maarit Haapasaaren kalenteri täyttyi keikoista niin, että viime syksynä hän jätti päivätyönsä yksityisenä perhepäivähoitajana ja jatkoi yrittäjänä omassa Hali-Koira -yrityksessään.

KOIRA KÄYTTÄÄ PÄÄTTÄÄN

Maaritin ja Rennon vierailukohteista jokaisella on omat tavoitteensa. Joihinkin paikkoihin parivaljakko menee vain tervehtimään asukkaita ja tuomaan hyvää mieltä. Silloin kukin asukas saa oman kiinnostuksensa ja uskalluksensa mukaan lähestyä koira tai katsoa sivummalta. Rento ant-

tautuu rapsuteltavaksi, hakee katsekontaktia ja kiipeää pyydetessä jopa syliin.

Joissain paikoissa Rennon tehtävänä on saada asukkaat liikkumaan, toisissa sen toivotaan innostavan puhumaan.

”Koiran läsnäolo saa vanhukset usein

juttelemaan omista eläimiin liittyvistä muistoistaan. Kun keskustelu saadaan alkuun, se jatkuu pitkään vielä, kun me jo olemme lähteneet”, Maarit kertoo.

Maarit Haapasaaren kotona hyörii kolme ber-

ninpaimenkoiraa ja kaksi kissaa. Maaritin pääasiallinen työpari on Rento, mutta myös vuoden vanha **Viljo-Valdemar** harjoittelee halikoiran tointa. **Bellalla** taas on omina asiakkainaan erityisnuoria. Myös Bellan viime keväänä syntyneet kymmenen pentua pääsivät kukin vuorollaan ilahduttamaan vanhainkodin asukkaita.

”Koiria tunteva ystäväni sanoi, etten voi viedä terävähampaisia pentuja vanhusten luokse, koska pennut purevat. Vakuutin, että niin ei käy, ja olin oikeassa. Yksikään ei purrut asukkaita. Jo pienillä pennuilla on korviensa välissä paljon enemmän ymmärrystä, kuin suostumme uskomaan. Niiden pitää vaan antaa käyttää sitä”, Maarit sanoo.

Maarit on peruskouluttanut kaikki koiransa, mutta terapiakoiran työtä niille ei ole opetettu.

”En edes tiedä, miten muuten sitä voisi opettaa kuin ottamalla koirat mukaan työhön pikkupennusta lähtien. Parhaiten koira oppii tekemällä. Tähän työhön sopiva koira ottaa kontaktia ihmisiin, osaa tarkkailla heitä ja toimii tilanteen vaatimalla tavalla. Vaikka koira on omistajansa hallinnassa, sen pitää työskennellä itsenäisesti eikä odottaa käskyjä ihmiseltä.”

Terapiakoiran on myös tärkeää hakeutua oma-aloitteisesti vieraiden, hyvin erilaistenkin ihmisten lähelle. Sen pitää nauttia kosketuksista eikä se missään tilanteessa saa olla aggressiivinen tai arka.

”On tärkeää ottaa jo pieni pentu mukaan keikoille. Pentuna koira hyväksyy osaksi arkipäiväänsä sille esitellyt asiat kuten oudot äänet, kummalliset lattiamateriaalit ja erinäköiset, eritavoin käyttäytyvät ihmiset.”

Vaikka työhön ei erityisesti kouluteta, kaikki Suomen Karva-Kaverien toimintaan mukaan havittelevat eläimet testataan, jotta niiden soveltuvuus työhön tulee varmistettua. Omistajille avataan eläinavusteisen toiminnan periaatteita luennolla.

RENTO SAA VANHUKSET LIIKKUMAAN

Yksityiset palveluntuottajat maksavat Maaritin ja Rennon käynneistä, mutta osassa julkisen sektorin kohteista koirakko käy ilman korvausta.

”Se on mahdollista vain halimobiilin kyljissä mainostavien yritysten ansiosta”, Maarit kiittelee.

”Saadakseen rahoitusta on ensin hankittava näyttöjä työn tuloksellisuudesta”, hän sanoo.

Nyt näyttöjä hankitaan Turun kaupungin Green Care -pilottiprojektissa, jossa selvitetään koira-avusteisen työskentelyn merkitystä van-

”KOIRAN
LÄSNÄOLO SAA
VANHUKSET
PUHUMAAN
MUISTOISTAAN”

Nykyään Karva Kaverien toiminnassa on koirien lisäksi mukana myös kissoja, kaksi marsua, alp akka sekä näyttelijä Ismo Apellin omistama Mikko-sika.

husten hyvinvoinnille ympärivuorokautisen hoidon yksiköissä. Projektin avulla saadaan tutkittua tietoa koiran käyntien vaikutuksista, sillä hankkeesta on valmisteilla opinnäytetyö Turun Ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelmaan.

Pilottiprojektin aikana on Maaritin mukaan saatu hyvin rohkaisevia tuloksia.

”Yhdessä vanhainkodissa olemme keskittyneet liikunnan lisäämiseen. Osaston sisällä pääsee kulkemaan viidenkymmenen metrin pituisen lenkin. Koiran avulla vanhuksset ovat innostuneet kävelystä. Ensimmäisellä kerralla menimme lenkin ympäri kaksi kertaa, muutamaa viikkoa myöhemmin jo 12 kertaa”, Maarit kertoo ja

TERMIT HALTUUN

Green Care tarkoittaa luontoon, eläimiin ja maatilaympäristöön liittyviä terveys- ja hyvinvointipalveluja. Suomen Karva Kaverit ry on osa Green Care Finland ry:tä.

Kun eläinavusteiseen työskentelyyn osallistuu terveyden- tai sosiaalihuoltoalan asiantuntija, puhutaan **eläinavusteisesta terapiasta**.

Eläinavusteisen toiminnan ohjaajana voi toimia vapaaehtoinen, joka ei työskentele sosiadi- ja terveysalalla.

Eläinavusteista opetusta voi antaa henkilö, jolla on opettajan koulutus.

Kattotermi näille kolmelle on **eläinavusteinen työskentely**.

”Eläin koskettaa ihmisen sisällä jotain sellaista, mihin toinen ihminen ei pysty”. Maarit Haapasaari sanoo.

jatkaa, että liikunnan lisäämisen vaikutukset näkyvät hyvin konkreettisesti, kun vanhusten ruokahalu paranee, vatsa toimii ja uni tulee paremmin. Monet ovat myös jatkaneet kävelylenkin kiertämistä omaehtoisesti silloinkin, kun Maarit ja Rento eivät ole paikalla.

Rento on saanut vanhukset liikkeelle ihmisiä tehokkaammin.

”Rento hakee kontaktia jokaiseen paikalla olijaan. Se menee lähelle, painaa päänsä syliin ja katsoo silmiin. Rennon pyyntö on hyvin vetoava. Kävellessään koira ottaa kaksi askelta, vilkaisee taakseen, että taluttajat pysyvät vauhdissa ja ottaa taas kaksi askelta.”

KOIRAN AVULLA LUKUTAIDOA

Edellissyksynä Maarit ja Rento tekivät uuden aluevaltauksen. Lapsi- ja nuorisopsykoterapeutti **Kaija Ikäheimo** esitteli Maaritille Yhdysvalloissa käytetyn menetelmän, jossa lukemisvaikeuksista kärsivät lapset lukevat ääneen koiralle. Kaarinan pääkirjasto lähti innolla mukaan hankkeeseen, ja erityisluokkien valvojat valitsivat mukaan lapsia ja nuoria, joiden arveltiin hyötyvän ko-

keilusta.

Luetaan Koiralle -hanke toteutettiin niin, että kullakin lapsella oli viikoittainen, 15 minuutin aika, jolloin he tulivat Kaarinan kirjastolle lukemaan ääneen Rennonle. Tilanne oli rauhallinen, sillä paikalla olivat vain lapsi, koira ja Maarit, joka ei osallistunut tilanteeseen aktiivisesti. Lasten lukutaidon kehitystä tarkkaillen tutkijaryhmän mukaan alustavat tulokset osoittavat, että lasten lukutaito kehittyi, keskittyminen parani ja vapaaehtoinen lukeminen lisääntyi.

Maaritin mukaan suurin osa mukana olleista lapsista ja nuorista oli hyvin innostuneita ja motivoituneita koiralle lukemisesta.

”Koira ei arvostelee, vaikka lapsi tekisi virheen. Se kuuntelee joskus tarkkaavaisena ja joskus raukeana,

LAPSET OVAT HYVIN INNOSTUNEITA KOIRALLE LUKEMISESTA

Kuka?

MAARIT HAAPASAARI

Hali-Koira -yrittäjä,
Ratkaisukeskeinen eläinavusteinen valmentaja. "Alfa Partnersin järjestämä koulutus sisälsi valtavasti asiaa."
Perhe: aviomies ja 14-, 16- ja 18-vuotiaat lapset.
Asuu: Littoisissa, päättävän tien viimeisessä talossa.
Harrastukset: lukeminen, tanssi, laulu. "Olen ollut solistina tanssiorkesterissa."

Ketkä?

RENTO-REISKA, 6-vuotias berninpaimenkoira. "Rento haluaa olla keskipisteenä. Siksi en ota sen kanssa samalle keikalle muita koiria."

VILJO-VALDEMAR, 1-vuotias berninpaimenkoira. "Viljo on vielä koheltaja, mutta oppii ja rauhoittuu ajan kanssa."

BELLA-RIINA, 4-vuotias berninpaimenkoira. "Bella tarvitsi uuden kodin kaksivuotiaana. Ihastuin siihen heti. Koska Bella on terve ja hyväluonteinen, tuli siitä Halityön kennelin kantamarttu."

"Tässä työssä on tärkeää, että osaa puhua ihmiselle hänen omalla tavallaan. Tarpeen mukaan on osattava keskustella Hello Kittystä tai sota-ajasta", Maarit Haapasaari sanoo.

mutta aina sille lukeminen on rentoa ja positiivista. Lapset ottavat lukemisen hyvin vakavasti. Heille on esimerkiksi tärkeää muistaa, mihin kohtaan kirjassa on viimeksi jääty."

Vain kerran Viljo kyllästyi kuuntelupuuhiin.

"Koira oli yrittänyt kuonolla tökkimällä ja tassua antamalla saada lapsen rapsuttamaan itseään. Kun tämä vain sinnikkäästi jatkoi lukemista, Viljo nappasi kirjan suuhunsa", Maarit nauraa.

Koska koiralle lukemisen tulokset vaikuttivat rohkaisevilta, hanketta on jatkettu Tartu Tassuun -nimellä ELY-keskuksen myöntämän tuen avulla. Nyt lukemaan pääsevät myös muut kuin luki-vaikeuksista kärsivät alakouluikäiset lapset. Rennolle ja Viljolle se tarkoittaa pitkäkestoista kirjastokoiran pestiä.

"Toisin kuin monessa paikassa on uutisoitu, Espoossa toimiva **Börje** ei siis suinkaan ole Suomen ensimmäinen kirjastokoira, vaan kunnian ansaitsevat Rento, **Nalle**, **Effi** ja **Pontus** sekä Kaarinan pääkirjasto", Maarit sanoo.

"TÄMÄ KOLAHTI HETI"

Maarit Haapasaaren tie koira-avusteisen työskentelyn ammattilaiseksi on kulkenut erilaisten harrastuskeilujen kautta.

"Kokeilin näyttelyitä, tokoa ja jäljestämistä, mutta

mikään ei tuntunut aivan omalta jutulta. Sitten näin ilmoituksen koira-avusteisen toiminnan viikonloppukurssista. Siellä kolahti: tämä on sitä mitä haluan tehdä!"

Maarit aloitteli toimintaa Varsinais-Suomessa 2000-luvun alussa ensin yksin. Vuosien varrella mukaan on lähtenyt kymmeniä vapaaehtoisia.

Koiraharrastuksena alkanut toiminta on sittemmin saanut Maaritin elämässä lisää merkityksiä.

"On todella palkitsevaa, että olen voinut antaa tälle toiminnalle jotain ja kehittää sitä. Keikoilla parasta on jaettu hyvänolontunne. Se on todella kouttavaa." **K**